

EL LLENGUATGE

La mena i el tipus

Es substantius *mena* i *tipus* es fan servir amb un valor afí. Parlant, per exemple, de gossos i de gats, sembla més adequat de recórrer al primer d'aquests dos noms: *un gos d'una mena diferent*. En canvi, si és qüestió de cotxes o d'altres artefactes, segurament escau més el segon: *un cotxe d'un altre tipus*. I trobariem especialment en la referència a les coses abstractes, el camp d'intercanviabilitat d'aquests dos substantius: *una altra mena de consideracions* o *un altre tipus de consideracions*. Les nostres preferències es decanten decididament per *mena*, tenint sobretot en compte el retrocés que coneix avui aquest mot, com una manifestació més de l'empobriment general del llenguatge. També es poden fer servir en certs casos, amb un valor així mateix afí, *espècie* i *classe*, encara que aquests noms solen tenir una significació més especialitzada (pel que fa a *espècie* cal dir, és clar, més específica). Però no és sobre la significació de *mena* o *tipus* que volem fer un comentari, sinó sobre el seu tractament gramatical.

Amb el primer d'aquests dos substantius hem format la locució adverbial *de mena* la qual admet, en la frase, una col·locació variable. Tant podem dir *Són treballadors de mena* com *Són de mena treballadors*. La primera d'aquestes dues frases no pot originar cap dubte ni vacil·lació, perquè la col·locació, al final, de la locució adverbial *de mena* fa impossible la concordança de *treballadors amb mena*. En canvi, en la segona, aquesta concordança és, de fet, possible, i així és natural que es produeixi

la vacil·lació entre *de mena treballadors* i *de mena treballadora*. Però cal tenir en compte que en aquesta frase l'adjectiu *treballadors* és un complement predicatiu, que concorda amb el subjecte (sobretot) i no amb el substantiu *mena* que, com hem dit, forma part integrant d'una locució adverbial. Això no vol dir que no sigui possible alguna frase semblant en què trobem el nom *mena* modificat per un adjectiu i, per tant, concordant-hi. Diríem més aviat, però, *Són d'una mena desconeguda*, talment com diríem *Són d'una espècie desconeguda*.

Quant a *tipus*, que no forma cap locució, exigeix sempre la concordança de l'adjectiu. Aquest mot és invariable en el plural, però en una frase com *factors de tipus atmosfèrics* cal suposar-lo usat en singular. Caldria dir, doncs, *factors de tipus atmosfèric*.

Albert Jané